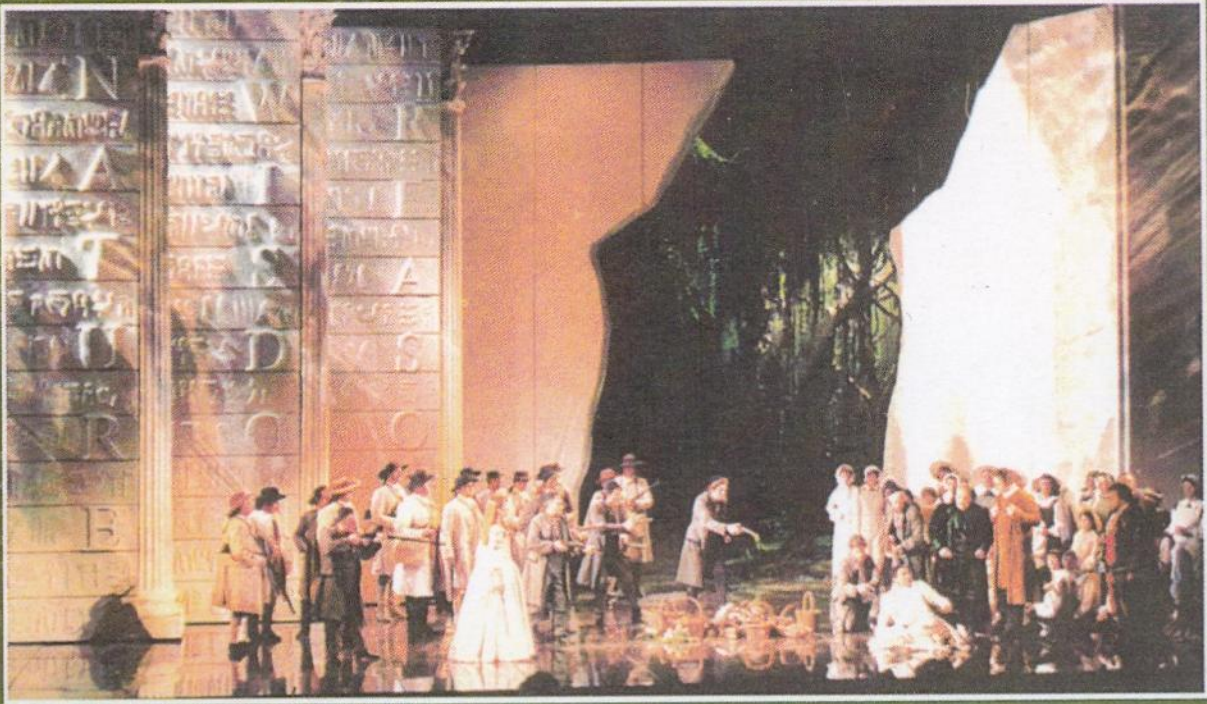

اپرا

هانس و گرتل • بوریس گودونوف
مادام باترفلای • کارمن • توسکا
اپرای سه پولی • فلوت سحر آمیز
سامسون و دلیله • عروسی فیگارو
لابوهم • سالومه • توراندخت
آیدا • زیگفريد • فاوست • فیدلیو
سیندرلا • مکبث • اوژن اونگین
تریستان و ایزولد • و...

۶۸ داستان

جان. و. فریمن

ترجمه

تبسم آتشین جان

فریمن، جان، ۱۹۲۸ - ، گردآورنده.
Freeman, John W.
۶۸ [شصت و هشت] داستان اپرا: مجموعه‌ای برگزیده از اپراهای اجراشده در
متروپولیتن / جان دبلیو. فریمن؛ ترجمه تبسم آتشین جان. - تهران: روزنه کار،
۱۳۸۰.
ع ۱۸ ص. مصور، عکس
ISBN 964-6728-20-0
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
The Metropolitan Opera
عنوان اصلی: stories of the great operas.
۱. اپرا - داستان و طرح. الف. آتشین جان. تبسم، ۱۳۴۸ - ، مترجم. ب. عنوان. ج.
عنوان: مجموعه‌ای برگزیده از اپراهای اجرا شده در متروپولیتن.
ع ۱۸ ص. مصور، عکس
MT ۹۵/۴۶
۷۸۲/۱۳
کتابخانه ملی ایران محل نگهداری:
۸۰-۸۱۷ م

۶۸ داستان اپرا مجموعه‌ای از اپراهای مشهور جهان

نویسنده: جان و. فریمن
مترجم: تبسم آتشین جان
ناشر: روزنه کار
طرح روی جلد: امیر اثباتی
لیتوگرافی: علیرضایی فر
چاپ: دهکده
شمارگان: ۷۰۰ نسخه
چاپ سوم: ۱۳۹۴
حق چاپ محفوظ است

تهران خیابان استاد مطهری، خیابان فجر، خیابان شهید نظری، شماره ۵۲
Email: rowzane.pub@gmail.com
تلفن: ۸۸۸۲۸۲۰۹
شابک ۹۷۸-۹۶۴-۶۷۲۸-۲۰-۲ ISBN 978-964-6728-20-2

فهرست

۱۷	استراوینسکی، ایگور
	رکس پروگرس (پیشرفت آدمی هرزه) ۲۰
۲۵	اسمتل، بدریش
	نامزد فروخته شده ۲۷
۳۱	اشتراوس (پسر)، یوهان
	خفاش ۳۲
۳۷	اشتراوس، ریشارد
	سالومه ۳۹
	الکترا ۴۳
	زن بدون سایه ۴۶
	آرابلا ۵۱
۵۷	اوپن باخ، ژاک
	افسانه‌های هوفمان ۵۹
۶۷	باربر، ساموئل
	وینسا ۶۸
۷۳	بارتوک، بلا
	قصر دوک ریش آبی ۷۴
۷۷	بتهوون، لوودویک فون
	فیدلیو ۷۸
۸۳	برلیوز، هکتور
	اهالی تروا ۸۴
۹۱	بریتن، بنجامین
	تنگ اهریمنی ۹۵

۱۰۱.....	بلینی، وینچتسو	سونامیولا ۱۰۴
		نورما ۱۰۷
۱۱۱.....	بورودین، الکسندر	پرنس ایگور ۱۱۲
۱۱۷.....	بیزه، ژرژ	کارمن ۱۱۹
۱۲۵.....	پرسل، هنری	دیدو و آتیاس ۱۲۶
۱۲۹.....	پرگولزی، جووانی باتیستا	خدمت کار کدیانو ۱۳۰
۱۳۳.....	پروکوفیف، سرگئی	سه نارنج محبوب ۱۳۶
		جنگ و صلح ۱۴۱
۱۴۷.....	پوچینی، جاکومو	لابوهم ۱۵۰
		توسکا ۱۵۴
		مادام باترفلای ۱۵۹
		توران دخت ۱۶۳
۱۶۹.....	پولانک، فرانسیس	چهره بشری ۱۷۱
۱۷۳.....	جوردانو، اوبرتو	آندرتا شنیه ۱۷۵
۱۸۱.....	چایکوفسکی، پیوتر ایلیچ	اوژن اونگین ۱۸۳
۱۸۹.....	چیماروزا، دومنیکو	عروسی پنهانی ۱۹۱
۱۹۵.....	دویوسی، کلود	پلئاس و ملیزانده ۱۹۷
۲۰۳.....	دورژاک، آنتونین	روسالکا ۲۰۵

۲۰۹.....	روسینی، جاکینو
	دختری ایتالیایی در الجزایر ۲۱۱
	آرایشگر شهر سویل ۲۱۵
	سمیرامیس ۲۱۹
۲۲۳.....	ریمسکی - کورساکوف، نیکلای
	خروس طلایی ۲۲۵
۲۲۹.....	سن سان، کامی
	سامسون و دلیله ۲۳۱
۲۳۵.....	شونبرگ، آرنولد
	موسی و هارون ۲۳۷
۲۴۱.....	گلینکا، میخائیل
	روسلان و لودمیلا ۲۴۲
۲۴۷.....	گونو، شارل فرانسوا
	فارست ۲۴۹
	رومنو و ژولیت ۲۵۴
۲۵۹.....	لهار، فرانکس
	بیوه خوشحال ۲۶۰
۲۶۵.....	ماسه نه، ژول
	مانون ۲۶۷
	ورتر ۲۷۱
	سیندرلا ۲۷۵
۲۷۹.....	موتسارت، ولفگانگ آمادئوس
	فلوت سحرآمیز ۲۸۱
	عروسی فیگارو ۲۸۷
	ایدومنه، شهریار کرت ۲۹۴
۲۹۹.....	موسورگسکی، مودست
	بوریس کودونوف ۳۰۱
۳۰۷.....	مونتته وردی، کلودیو
	اورفه ۳۰۸
	تاج گذاری پوپه ۳۱۱
۳۱۷.....	واگنر، ریشارد
	هلندی پرنده ۳۲۲
	تریستان و ایزولد ۳۲۵

	حلقه نیلونگ	۳۲۹
	والکوره	۳۳۵
	زیگفرید	۳۴۰
	غروب خدایان	۳۴۵
	پارسیفال	۳۵۰
۳۵۷.....	وایل، کورت	
	اپرای سه پولی	۳۶۰
۳۶۵.....	ویر، کارل ماریافون	
	فرایشوتس (تیرانداز)	۳۶۷
۳۷۳.....	وردی، جوزیه	
	نابوکو	۳۷۶
	مکبث	۳۸۰
	دن کارلوس	۳۸۴
	آیدا	۳۹۰
	اتللو	۳۹۴
۳۹۹.....	هندل، گئورگ فریدریک	
	جولیوس سزار	۴۰۰
۴۰۵.....	هومپر دینک، انگلبرت	
	هانس و گرتل	۴۰۷
۴۱۱.....	هیندمیت، پال	
	ماتیس نقاش	۴۱۳

فهرست بر اساس نام اپراها

۵۱	آریلا (ریشارد اشتراوس)
۲۱۵	آرایشگر شهر سوئل (جاکینو روسینی)
۱۷۵	آندرناتشیه (ومبرتو جوردانو)
۳۹۰	آیدا (جوزپه وردی)
۳۶۰	اپرای سه‌پولی (کورت وایل)
۳۹۴	اتللو (جوزپه وردی)
۵۹	افسانه‌های هوفمان (ژاک اوفنباخ)
۴۳	الکترا (ریشارد اشتراوس)
۳۰۸	اورفه (کلودیو مونته‌وردی)
۱۸۳	اوزن اونگین (پیوتر ایلچ چایکوفسکی)
۸۴	اهالی تروا (هکتور برلیوز)
۲۹۴	ایدومنه، شهریار کرت (ولفگانگ آمادئوس موتسارت)
۳۰۱	بوریس کودونوف (مودست موسورگسکی)
۲۶۰	بیوه خوشحال (فرانتس لهار)
۳۵۰	پارسیفال (ریشارد واگنر)
۱۱۲	پرنس ایگور (الکساندر بورودین)
۱۹۷	پلئاس و ملیزاند (کلود دوبوسی)
۳۱۱	تاج‌گذاری پوپه (کلودیو مونته‌وردی)
۳۲۵	ترستان و ایزولد (ریشارد واگنر)
۹۵	تنگ اهریمنی (بنجامین برتن)
۱۶۳	توران‌دخت (جاکومو پوچینی)
۱۵۴	توسکا (جاکومو پوچینی)
۱۴۱	جنگ و صلح (سرگئی پروکوفیف)
۱۷۱	چهره بشری (فرانسیس پولانک)
۳۲۹	حلقه نیبلونگ (ریشارد واگنر)
۱۳۰	خدمت‌کار کدبانو (جووانی باتیستا پرگولزی)
۲۲۵	خروس طلایی (نیکلای ریمسکی-کورساکوف)
۳۲	خفاش (یوهان اشتراوس پسر)
۲۱۱	دختری ایتالیایی در الجزایر (جاکینو روسینی)
۳۸۴	دن کارلوس (جوزپه وردی)
۱۲۶	دیدو و آنیاس (هنری پرسل)
۲۰	رکس پروگرس (پیشرفت آدمی هرزه) (ایگور استراوینسکی)
۲۰۵	روسالکا (آنتونین دورژاک)
۲۴۲	روسلان و لودمیللا (میخائیل گلینکا)
۲۵۴	رومنو و ژولیت (شارل فرانسوا گونو)

۴۶	زن بدون سایه (ریشارد اشتراوس)
۳۴۰	زیگفرید (ریشارد واگنر)
۴۰۰	جولیوس سزار (گئورگ فریدریک هندل)
۳۹	سالومه (ریشارد اشتراوس)
۲۳۱	سامسون و دليلة (کامی سن سان)
۲۱۹	سمیرامیس (جاکینو روسینی)
۱۰۴	سونامبولا (وینچتسو بلینی)
۱۳۶	سه نارنج محبوب (سرگئی پروکوفیف)
۲۷۵	سیندرلا (ژول ملسه نه)
۱۹۱	عروسی پنهانی (دومینیکو چیماروزا)
۲۸۷	عروسی فیگارو (ولفگانگ آمادئوس موتسارت)
۳۴۵	غروب خدایان (ریشارد واگنر)
۲۴۹	فاوست (شارل فرانسوا گونو)
۳۶۷	فرایشوتس (تیرانداز) (کارل ماریافون ویر)
۲۸۱	فلوت سحرآمیز (ولفگانگ آمادئوس موتسارت)
۷۸	فیدلیو (لودویگ وان بتهوون)
۷۴	قصر دوک ریش آبی (بلا بارتوک)
۱۱۹	کارمن (ژورژ بیزه)
۱۵۰	لابوهم (جاکومو پوچینی)
۴۱۳	ماتیس نقاش (بال هینلمیت)
۱۵۹	مادام باترفلائی (جاکومو پوچینی)
۲۶۷	مانون (ژول ملسه نه)
۳۸۰	مکبث (جوزپه وردی)
۲۳۷	موسی و هارون (آرنولد شوینبرگ)
۳۷۶	نابوکو (جوزپه وردی)
۲۷	نامزد فروخته شده (پدریش اسمتانا)
۱۰۷	نورما (وینچتسو بلینی)
۳۳۵	والکوره (ریشارد واگنر)
۲۷۱	ورتر (ژول ملسه نه)
۶۸	وینسا (ساموئل باریر)
۴۰۷	هانسل و گرتل (انگلیت هومبردینک)
۳۲۲	هلندی پرنده (ریشارد واگنر)

آن شاهی که سرویش دلفی ازوست نه به زبان می آورد، نه نهان می دارد؛ اشارتی می کند و بس
هراکلیتوس، پاره گفتار ۹۳

آدمی، این میرایِ نافرمانِ بردار ازلی، از آغازین روز که از فرمانِ خدای سر بر تافت و میوه ممنوع را خوراکِ جان کرد، ضرب آهنگِ هستی را همواره به جان می نویشد و بزرگش می داشت. چنین است که ایزدان و ایزدبانوانِ کهنِ دیارِ اساطیر - به نوعی - پیوند و گرهی با موسیقی داشتند و خود زاده آن بودند یا زاینده آن؛ که ایزدِ شعر و شراب - دینوسیوس، موزها، نیمفها، سیرن‌ها و... چنین بودند. در هست و بودِ اساطیر، نقش و مهر و فسون موسیقی گاه مهیب است از بسیاریِ هوش ربایی و گاه جان‌افزا از بسیاریِ شور - بی‌که گاه حتی شادی به برداشته باشد. موسیقیِ اسطوره‌ها در ستیزی است بی‌فصل با هر آنچه ماندگی است و خستگی، و چنین است آهنگِ نوزایشِ گیتیِ دیرپای که موزون است و موزون، و این وزن است که نامیراست و مانا. نمایش، شیوه فرعی زیستن، نیز موهبتی است از "آن سو" که اندیشگی را مجال جولان در آن

نیست. پیر فلسفه یونان جهان و هر آنچه را که در آن هست تقلید و نمایشی می‌دانست از "آن سو". نمایش نیز تقلیدی است - حال چنین بوده باشد یا نه - از زیست گاه و زیست راه خدایان، و چنین است که جشنواره‌ای را بدون موسیقی و نمایش از دیرباز تا کنون نمی‌توان یافت. نمایش را، همواره، مایه تزکیه و تسلی دانسته‌اند و نقش تهذیب‌گر آن‌را - از روزگار باستان یونان تا عرصه مدرنیت در دانش روان‌شناسی و جامعه‌شناسی و... - ستوده‌اند. نمایش - این هنر ژرف و شگفت - خاطره جمعی آدمی است از ازل تا ابد؛ که زئوس - ایزد ایزدان - گاه به خدعه و گاه به سرور، نمایشی را نقش می‌زد در برابر دیدگانِ هرا - ایزدبانوی ایزد بانوان؛ و همچنین است در مورد هملت که نمایش را مایه رسوایی مادر و عموی خویش ساخت؛ یا بلانش* که برای بایستگی زیستن در دنیایی خود ساخته به نمایش دروغین آرزوها و دل‌خواست‌های خود پرداخت.

باری، باز می‌توان گفت از ژرفای موسیقی و نمایش، اما...

اپرا مانا آمیزه‌ای است از این دو افسون خدایی و گره گاهی است که در آن موسیقی و نمایش به هم درمی‌آمیزند و دمی از دم‌های حقیقت را به تصویر می‌کشند و چنین است که باید از این دو گوهر - به حتم - دانشی به سر داشت و شرری به دل تا این خط وصل را نیکوگرانی داشت و بسان هفت مهر یوحنا با آن به مکاشفه هست پرداخت.

در این‌که در این امتزاج کدام یک را برتری است، سخن بسیار گفته‌اند. ریشارد واگنر هرگز واژه اپرا را برای آثار خود به کار نمی‌برد و در عوض، آثارش را "نمایش‌های آهنگین" می‌نامید، با این باور که موسیقی وسیله‌ای است در خدمت هدفی والا: نمایش. اما خود شاهکارهایی سرود که تجلی‌گر عکس این باورند! و چنین است که این تناقض و خلاف آمد در باور و آثار واگنر و رهروانش به بحثی فراگیر انجامیده است، چرا که موسیقی را اعجازی است که با آن داستانی هرچند ساده به تجربه احساسی ژرف و دل‌انگیزی بدل می‌شود. از دیگر سو، داستان‌ها و نمایش‌نامه‌های موفق نیز با درآمیختگی با موسیقی، ثقلی پایاتر و ژرف‌تر می‌یابند. اپراهای سامسون و دلیله، سیندرلا، جولوس سزار، اتللو و جز این‌ها گواه‌اند بر این مدعا. گاه نیز خردترین بن مایه احساسی در داستانی نقشی ناستردنی دارد که آهنگ ساز و تماشاگر را ژرف متأثر

* شخصیت زن نمایش‌نامه اتوبوسی به نام هوس، نوشته تنسی ویلیامز.

می سازد. بتهوون - وزین و زنۀ مدار موسیقی - تنها یک اپرا نوشت که شاهکاری است: فیدلیو؛ وی تا آخرین دم زندگانی در جست و جوی داستانی بود که شایسته سرایش اپرایی دیگر باشد! کوتاه سخن آن که بحث در مورد برتری داستان یا موسیقی را پایانی نیست. برخی از دوست داران اپرا چنان شیفته آوای خوانندگان اند که کلام و معنا را نادیده می انگارند و در دیگر سوی، آهنگ سازان اند که بر ترجمه و ادای تک تک واژگان اثر خود ابرام می ورزند. به هر ترتیب، موتسارت - یگانه اپرا - در نامه ای به پدر خود نوشت: "در اپرا، واژه باید فرزند فرمان بردار موسیقی باشد".

این ترجمه گزین گوئی ای است از کتاب سترگ *The Stories of Great Operas* نوشته جان و. فریمن، که شامل متن اپراهایی است که در تالار متروپولیتن ایالات متحد روی صحنه رفته اند. ملاک گزینش، گاه نام آوری سراینده بود و گاه سروده و چنین شد که بخشی از کتاب - که هم سنگ همین مقدار است - وانهاده شد تا فرصتی دیگر و شاید عصری دیگر، که دور نیست که آیندگان چنان آشنا از ساموئل باربر و بنجامین بریتن سخن بگویند که نسل ما از کورسا کوف و روسینی و بلینی.

آنچه پیش روی دارید و آهنگ خواندنش را، متن ساده و دور از پیچیدگی داستان هایی است که دست مایه سرایش آثاری شگرف قرار گرفته اند. سادگی و گزارش گونگی آن امتیازی است که ملاک پسند مترجم بود. در این میان، بجاست و بایسته که از حسن شهباز یاد شود که سال ها پیش اثری در همین زمینه نوشت که کتاب بالینی بسیاری از دلدادگان موسیقی و اپرا بوده است. کلامی خُرد نیز درباره گفت آوردهای لاتین؛ آنچه که به حروف لاتین در میان دو کمان در متن گنجانده شده است جمله و نقلی پر آوازه است که اوج اثر - موسیقی یا داستان - است و در برخی موارد نیز، از بسیاری تواتر، نقش ضرب المثل به خود گرفته است.

تبسم آتشین جان

فروردین ۸۱

ایرا از ارزنده‌ترین پدیده‌های جهان موسیقی است. طی چند قرن، ایرا با تحولات و فراز و نشیب‌های فراوان، همه‌گونه رویدادها و سبک‌های موسیقی را تجربه کرد و سرانجام به تکامل رسید. ایراهای کلاسیک از یک طرف داستان‌های سرگرم‌کننده و جالب را در بر گرفت و ایراهای رومانتیک با عمیق‌ترین داستان‌ها در دست موسیقی دانان بزرگ در قالب پر احساس‌ترین موسیقی همراه با تکنیک‌های پیشرفته آوازی خلق شدند و بالاخره ایراهای مدرن نیز هرگونه تحول و فراز و نشیب را پذیرا شدند. جا دارد که این هنر در ایران بیش‌تر معرفی شود به خصوص که ایرا مجموعه‌ای است از هنرهای مختلف. صرف نظر از موسیقی که هنر اصلی این پدیده است، ادبیات، فن بازیگری، طراحی صحنه، دکور، کارگردانی و غیره همه دست به دست هم می‌دهند و ایرا را به وجود می‌آورند. مهم‌تر این که، بعد از پیدایش برق و تکنیک‌های الکترونیک، دامنه وسیع‌تری از امکانات برای ایرا فراهم شد و آن را شکوفا ساخت. ۶۸ داستان ایرا اثری است ارزنده و سعی نگارنده آن برای معرفی ایرا تقدیر شدنی است. به خصوص که وی در کنار شرح داستان ایراها به نکات فنی ایرا هم توجه داشته و اجراهای مختلف را نیز معرفی کرده است. به هر حال این کتاب راهنمای ارزنده‌ای است برای شناخت ایراهای معروف و آهنگ‌سازان نام‌آور.

شاهین فرهت

داستان ایرا (مجموعه ای 68

) از ایراهای مشهور جهان

انتشارات بارت ۳۵۰,۰۰۰ ریال

۶۶۴۰۵۶۳۷

روزنه

مرکز موسیقی بتهوون شیراز